

POLITICI PUBLICE PENTRU ROMI

Mariea Ionescu, Simona Maria Stănescu

2014

Raport de evaluare a programelor naționale finanțate de Uniunea Europeană pentru incluziunea romilor

Jointly for our common future

Joint Technical Secretariat
Gellértégy utca 36-32 H-1016 Budapest
Tel: +36-1-224-3100; +36-1-224-3154 • Fax: +36-1-224-3129
e-mail: jts@southeast-europe.net • www.southeast-europe.net

Volumul a fost elaborat în cadrul proiectului **“Programe eficiente pentru integrarea/incluziunea activă a romilor în Europa de Sud-Est – PAIRS”** - SEE/D/0211/4.1/X, finanțat din Programul de Cooperare Transnațională pentru Europa de Sud – Est

Autorii multumesc partenerilor care și-au adus contribuția la elaborarea raportului:

Nóra TELLER, *Serviciul Ungar Maltez de Caritate*, Ungaria

Laszló Maltai MORAVCSIK, *Serviciul Ungar Maltez de Caritate*, Ungaria

Dora FANELLI, *The Municipality of Ferrara and Ceas*, Italia

Momchil BAEV, *Amalipe Center for interethnic dialogue and tolerance*, Bulgaria

Jose LOMELI, *Amalipe Center for interethnic dialogue and tolerance*, Bulgaria

Arta NIKOLLI, *Teuleda – Local Economic Development Agency*, Albania

Orjeta FUSHA, *Teuleda – Local Economic Development Agency*, Albania

Milena TIMOTIJEVIĆ, *Housing Center*, Serbia

Conținutul acestui raport nu reprezintă poziția oficială a Serviciului Ungar Maltez de Caritate sau al Agenției Naționale pentru Romi, Guvernul României

Mariea Ionescu

Simona Maria Stănescu

POLITICI PUBLICE PENTRU ROMI

Coordonator al colecției
ȘTIINTE PSIHO-SOCIALE: Mihaela Tomiță

Copyright © 2014, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

IONESCU, MARIEA

Politici publice pentru romi / Mariea Ionescu,

Simona Maria Stănescu. - București : Pro Universitaria,

2014

Bibliogr.

ISBN 978-606-26-0021-1

I. Stănescu, Simona Maria

323.1(=214.58)(498)

36(=214.58)(498)

DESPRE AUTORI

Mariea IONESCU este jurist și doctor în sociologie. Mariea lucrează ca consilier în cadrul Agenției Naționale pentru Romi. Mariea are o experiență vastă în administrație publică, managementul instituțiilor și al organizațiilor neguvernamentale, dezvoltare comunitară, managementul proiectelor, drepturile omului, politici publice naționale și europene.

Din 1992 și până în 2000 a lucrat în cadrul unor organizații neguvernamentale, ca militantă pentru drepturilor omului. Este membru fondator al Fundației Agenția de Dezvoltare Comunitara „Împreună”. A participat la elaborarea Ordonanței 137/ 2000 privind prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, adoptată prin Legea nr. 48/ 2002. A fost expert delegat de minoritatea romilor pentru elaborarea Strategiei Guvernului de îmbunătățire a situației romilor, adoptată prin HG nr. 430/2001 și a avut o contribuție valoroasă la dezvoltarea politicilor publice pentru minoritatea romilor din România.

Maria a coordonat Biroul pentru victimele deportării în Transnistria, a fost consultant al Asociației pentru Drepturile Omului (APADO) Brașov. Este membră în board-ul Fundației Soros, în board-ul Asociației ACCEPT. Alte organizații cu care a colaborat: Asociația Ecumenică a Bisericilor din România – AIDRom, Centrul Romilor pentru Intervenție Socială și Studii RROMANI CRISS, Aven Amența, Partida Romilor, Comunitatea Etniei Romilor din România, Salavați Copii, CRCR, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală Cluj-Napoca, European Roma Rights Center – Budapesta, Co-Operating Dutch Funds – Olanda, Spolu International Olanda etc.

În perioada 2001-2005, în calitate de funcționar public în cadrul Oficiului Național pentru Romi (OPR), șef al Unității de Implementare a Programelor PHARE a coordonat implementarea programelor alocate minorității romilor, a monitorizat și a evaluat activitatea asistențelor tehnice. Odată cu înființarea Agenției Naționale pentru Romi (ANR) a fost numită

președinte, cu rang de secretar de stat (2005-2007). În prezent este funcționar public, consilier în cadrul ANR.

Maria este coordonator și autor a numeroase cărți, studii și articole care au ca subiect procesele de dezvoltare comunitară, dezvoltare socială, accesul romilor pe piața muncii și incluziunea romilor. A participat în echipele de elaborare a diferitelor rapoarte referitoare la situația romilor din România, la relațiile romilor cu autoritățile și instituțiile publice, relațiile romilor cu poliția cazurile de violență dintre romi și populația majoritară sau situația femeilor.

A primit premii pentru recunoașterea meritelor profesionale din partea Alianței Civice a Romilor din România (în 2005), ANR (în 2007). VIP i-a acordat în 2005 premiul special pentru organizarea spectacolului „Sangre Ardientă”, inițiat de Liza Panait și regizat de Beatrice Rancea. În 2007 a primit premiul oferit de VIP și Revista Amfiteatru pentru lupta împotriva discriminării. În 2010 i-a fost acordată diploma de excelență din partea Asociației pentru Dezvoltare și Promovare Socio-Economică Catalactica.

Simona Maria STĂNESCU este cercetător științific II în cadrul Institutului de Cercetare a Calității Vieții, Academia Română. Simona este sociolog și a urmat stagii de pregătire la nivel de master și doctorat în Suedia și Danemarca. Simona are un doctorat în sociologie acordat de Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Univesitatea București cu o teză privind provocările actuale ale statul bunăstării.

Simona este redactor șef al Revistei on-line Inovație Socială (<http://www.inovatiасociala.ro/>) coordonată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții.

Simona a coordonat echipe naționale și internaționale de cercetare interdisciplinară. Principalele domenii de interes științific includ: statul bunăstării, construcție socială în domeniul social, politica socială, drepturile omului, grupurile vulnerabile, procesul de aderare la Uniunea Europeană și economia socială.

Printre volumele coordonate meționăm selectiv: Aderarea României la Uniunea Europeană: impactul asupra statului bunăstării românesc (coordonator 2004); Enciclopedia Dezvoltării Sociale (co-coordonator 2007); Politici de incluziune socială în perioada de criză economică (co-

coordonator 2010); Raport de cercetare a economiei sociale în România din perspectivă europeană comparată (coordonator 2010); Legal și egal pe piața muncii pentru comunitățile de romi. Diagnoza factorilor care influențează nivelul de ocupare la populația de romi din România (co-coordonator 2010); Solidaritatea, o nouă sursă de putere economică : Bune practici din economia socială (co-coordonator 2011); Profit pentru oameni – raport de deschidere în cadrul proiectului Modelul Economiei Sociale în România (coordonator 2012); O piață inclusivă a muncii în mediul rural: sărăcia, excluziunea socială și oportunitățile de muncă în rândul tinerilor din mediul rura (co-coordonator 2012); Modele de întreprinderi sociale pentru persoane de etnie romă (coordonator 2013); Raport de recomandări al economiei sociale: România 2013 (coordonator 2013), Statul bunăstării între supraviețuire, reformă și integrare europeană (2013) și Demand and Supply of Social Economy - Two Development Regions of Romania (co-coordonator 2013).

**Partea I. RAPORT DE EVALUARE
A PROGRAMELOR NAȚIONALE FINANȚATE
DE UNIUNEA EUROPEANĂ DESTINATE
INCLUZIUNII ROMILOR DIN ROMÂNIA**

Mariea IONESCU

INTRODUCERE

Raportul de evaluare a programelor naționale și a finanțărilor pentru incluziunii romilor din România destinate integrării/incluziunii minorității romilor este un obiectiv al proiectului „*Programe eficiente pentru integrarea activă/incluziunea romilor în Europa de Sud Est.*” Axa prioritară: Dezvoltarea sinergiilor transnaționale pentru susținerea zonelor de creștere durabilă, finanțat de Comisia Europeană (CE) prin programul de cooperare transnațională Europa de Sud Est, implementat de 18 parteneri din 8 țări: Albania, Bulgaria, Italia, România, Ungaria, Ucraina, Slovacia, Serbia, Slovacia. Partenerii din România sunt Agenția Națională pentru Romi (ANR) și Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună”.

Obiectivul analizei

Obiectivul analizei este de a identifica și a analiza succesele și eșecurile politicilor publice din țările partenere, în vederea identificării punctelor tari și slabe, de a analiza cadrele de finanțare ale proiectelor destinate incluziunii sociale a romilor, precum și de a formula recomandări actorilor sociali interesați de la nivel european și național în vederea îmbunătățirii programărilor financiare și a strategiilor naționale.

Metodologie de cercetare

Metodologia propusă s-a bazat pe utilizarea în principal a două metode de cercetare.

Pentru prima parte: analiza de birou a unor documente oficiale relevante din perspectiva temei de cercetare. Pe lângă datele pe care ANR le deține, inclusiv date administrative și de arhivă care au fost fructificate în acest raport și care contribuie la reducerea costurilor destinate cercetării în cadrul proiectului, au fost colectate date suplimentare. Acesta se referă la politicile publice cu impact asupra minorității romilor din România, strategii europene și naționale, acte legislative primare și secundare, documente

programatice adoptate la nivel național, articole internaționale și naționale de specialitate, alte analize, studii și rapoarte de cercetare. Analiza secundară a unor date statistice oficiale sau care provin din diverse cercetări realizate asupra implementării unor proiecte în comunitățile de romi.

Pentru partea a doua: din punct de vedere metodologic, raportul se bazează pe analiza de birou a informațiilor furnizate de experții tematici în rapoartele naționale din proiectul PAIRS. Complementar au fost utilizate rapoarte comparative internaționale, rapoarte publice naționale și pe analiza secundară a următoarelor baze internaționale de date:

- 2009 Sondajul Uniunii Europene asupra Minorității și Discriminării (EU-MIDIS) coordonat de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale;
- 2011 Sondajul populației Roma și non-roma¹ coordonat de Agenția Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD);
- 2011 Sondajul regional Roma² coordonat de PNUD, Banca Mondială și Comisia Europeană (CE).

O versiune preliminară a prezentului raport a fost validată în cadrul unei conferințe organizată în Sofia la mijlocul lunii iunie 2013.

Metode și tehnici de cercetare

După etapele de documentare și colectare a informațiilor, pentru structurarea raportului s-au folosit indicatori sociali care au exercitat o influență asupra procesului de incluziune a minorității romilor. Pornind de la premisa că **intervenția statului**, care are mecanisme și resurse proprii, prin **proces planificate** în timp, poate determina integrarea/incluziunea ³ socio

¹ Bulgaria, Franța, Grecia, Italia, Polonia, Portugalia, Republica Cehă, România, Slovacia, Spania și Ungaria

² Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Moldova, Republica Cehă, România, Serbia, Slovacia, Ungaria și FRY Macedonia

³ Comisia Europeană definește incluziunea socială ca fiind un proces prin care se asigură că persoanele confruntate cu riscul sărăciei și excluziunii dobândesc oportunitățile și resursele necesare pentru a participa pe deplin la viața economică, socială și culturală și că se bucură de un standard de viață și bunăstare considerat normal în societatea în care trăiesc. Asigură participarea sporită a acestor persoane la luarea deciziilor care le afectează viața, precum și